SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 121. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 27, 1991 — CENTS 25 ЦЕНТІВ — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го ЧЕРВНЯ 1991 — Ч. 121. РІК XCVIII.

ПОВІДОМЛЕННЯ НТШ

Цього року виповнюється 125 років з дня народження Михайла Грушевського — славетного історика, президента УНР, довголітнього голови Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Усі центри Наукового Товариства ім. Шевченка на трьох континентах (Европи, Америки, Австралії) запрошують вас взяти участь у роботі Міжнародної ювілейної конференції: Михайло Грушевський, визначний український вчений, державний діяч, громадянин.

Співорганізаторами конференції виступають: Республіканська Асоціяція Українознавців та Українське Історичне Товариство. Конференція відбудеться 27-29-го серпня 1991 року у Львові.

Наукова частина програми конференції передбачає доповіді та повідомлення про:

* М. Грушевського, як визначного науковця, гуманіста, громадсько-політичного і державного діяча України, мецената і організатора української академічної науки, людину;
* дотичні сфери наукових і громадсько-політичних зацікавлень М. Грушевського, його наукову школу, коло осіб, з якими співпрцював і дружив вчений, його наукову, археологічну та епістолярну спадщину, архів.

Матеріяли конференції будуть опубліковані в окремому ювілейному збірнику, присвяченому М. Грушевському.

Про ваше бажання взяти участь у праці конференції просимо повідомити, зазначивши тему доповіді. Дане звернення просимо розглядати як запрошення до участи в конференції.

Організатори конференції застерігають за собою право добору доповідей і повідомлень до програми, а також включення текстів у Збірник.

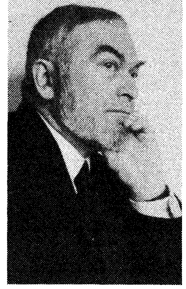
З пропозиціями, а також за додатковою інформацією просимо звертатися за адресою: 290000, Львів-центр, вул. Матейка, 4, Наукове товариство ім. Т. Шевченка у Львові. Телефони: 79-85-80, 79-85-82. Факс: (0322) 64-94-27.

За Організаційний комітет:

Олег Романів, голова НТШ у Львові,
Леонід Рудницький, голова НТШ в ЗСА

УКРАЇНА „ВІДКРИЛА" М. КУЗАНА

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. К.). — Ми вже писали у нашому щоденнику не один раз про українського композитора, що живе постійно в Парижі Маріяна Кузана. Після цікавих відвідин в його музичному студіо в Парижі, ми зустрічали його тут на Північно-американському континенті в часі святкувань 1000-річчя Хрищення України, коли виконувано спеціяльно написану для тієї події його ораторію „Неофіти", ми чули виконання його творів французькими музиками та хорами.

Маріян Кузан

Тепер читаємо, що у березні цього року у великій церкві Парижу Сент Огюстен, на концерті для відзначення 20-річчя смерти французького органіста Дюпре, вперше виконано новий твір М. Кузана з латинсьою назвою „Нунк деміттіс".

При кінці місяця квітня М. Кузана запрошено до Львова на фестиваль „Музика українського зарубіжжя". Це вже другий такий фестиваль після першого, минулої осені в Києві, коли саме вперше після довгих років наш композитор М. Кузан відвідав Україну.

У Львові виконано з успіхом твори цілого ряду українських комозиторів із ЗСА, Канади та М. Кузана із Франції і про цей фестиваль широко писала українська преса у Львові та Києві. В репортажах журналісти підкреслюють багатство культурних надбань української діяспори, а особливо в тому випадку у музиці, про що досі в Україні дуже мало знали. Відомий музикознавець зі Львова професор Стефанія Павлишин стверджує вже у початку інтерв'ю, що його дала до щоденника „За вільну Україну" що „Усі ми з одного кореня". Вона вичисляє поіменно українських музик із ЗСА і Канади, дивується, що саме в ЗСА зорганізовано Музичний Інститут ім. М. Лисенка і підкреслює, що особливо добре поставлена за кордоном хорова музика. Із фестивалю у квітні була для неї цікава зокрема сучасна духовна музика українського „зарубіжжя" як відступ від традиції і своєрідний свіжий струмінь. І тут вона саме виділяє „Давидові псалми" твір М. Кузана на слова Т. Шевченка і Ігоря Соневицького „На ріках Вавилону".

М. Кузан дав окреме інтерв'ю кореспондентові газети „За вільну Україну", в якому говорив про свою творчість, але в першу чергу що він відкрив в Україні прекрасних композиторів як Карабиця, Сильвестрова і Олега Ківу. Тепер він хоче знайти шлях для їхніх творів у Франції.

Так Україна відкрила тепер М. Кузана, а він українських композиторів, бо як каже, Україна для нього не чужа. Сам він все почував себе українцем і чужинцем серед французів, де доля призначила йому жити.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПІДПИСАННЯ СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ

Київ (УНІАР). — Тут у неділю, 23-го червня, на площі біля Республіканського стадіону відбувся мітинґ під загальним гаслом „Ні! Союзному договору!", у якому брало участь понад 2,000 тисяч осіб. Мітинґ відкрив голова УРП, народний депутат України Левко Лук'яненко. Також виступили народні депутати України Дмитро Павличко, Володимир Яворівський, Олександер Ємець, Леопольд Табурянський, Іван Драч, Ігор Юхновський, Іван Заєць, Іван Воленя. Виступили представники партії „Зелених", ПДВУ, Спілки українського студентства, Міжпартійної асамблеї. Після мітинґу відбулася маніфестація до якої приєдналися учасники Всесвітнього конґресу українських політв'язнів. Вони і очолили колону, були вдягнені у зеківську робу. На Хрещатику колону зустрів гимн „Ще не вмерла Україна", через гучномовці звучали гасла: „Волю Україні!", „Ганьба політиці Павлова!"

Учасники прийшли на площу Незалежности, де знову розпочався мітинґ, який відкрив Левко Лук'яненко. Потім отцем Методієм (УАПЦ) і отцем Валерієм (УГКЦ) було відправлено екуменічну Панахиду по всіх убієнних і загиблих у комуністичних таборах. На мітинґу зокрема виступили народні депутати України Сергій Головатий, Лесь Танюк, Юрій Збітнєв, Дмитро Павличко, Володимир Івасюк, Євген Пронюк, Богдан Ребрик та Степан Хмара. Учасники мітинґу тримали такі гасла: „Співвітчизники! Тільки незалежна Україна стане ґарантом добробуту укрїнського народу", „Ганьба імперіялістичному уряду Павлова, гнобителя трудового народу", „Союзному договору — ні!"

Відбувся також мітинґ протесту проти союзного договору у Вінниці, де 23-го червня понад 1,000 осіб вийшли на вулиці з гаслами „Союзному договорові — ні!" Перед зібраними вис-

(Закінчення на стор. 4)

М. ҐОРБАЧОВ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ЛОНДОНСЬКОЇ ЗУСТРІЧІ

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаїл Ґорбачов, приготовляючись солідно до лондонських розмов з головами держав сімох індустріяльних держав, зустрівся 25-го червня з совєтськими економістами, урядовими і групою, що її очолює молодий економіст Григорій А. Явлінський і його помічник професор Гарвардського університету Ґреґам Аллісон.

Як відомо, група Явлінського пропонує змодифікований економічний плян раніше представлений Ґорбачову академіком Станіславом Шаталіном „500 днів", який тоді, через втручання консервативних кіл в Комуністичній партії і тиску на Ґорбачова, не був прийнятий. Треба припускати, — кажуть економічні спостерігачі, — що й тим разом совєтський лідер „послизнеться" на своїй тактиці нерішучости і двосторонности. Він і тепер каже, що із двох плянів — Явлінського і Павлова (тобто консерватистів) він „вибере золоту середину" і представить в Лондоні свій власний плян. Відомо ж бо, що його „власний плян" вже кілька разів провалювався і совєтська економіка ще й досі не переступила порога на шляху до вільного ринку з причини спротиву Комуністичної партії, військового сектора, КГБ і союзного уряду, що його, невідомо як довго очолюватиме Валєнтін Павлов. Очевидно, консерватисти не хочуть допустити до вільного ринку і приватної ініціятиви в економіці, бо тоді їхній вплив на господарську систему і економічні ресурси буде мінімальний, здецентралізований і опинеться радше під контролею фахівців, а не комуністичних паразитів, які вже понад 70 років використовують працю робітників і селян.

Г. Явлінський заявив кореспондентам в Москві, що він задоволений з розмови з президентом М. Ґорбачовим і його рішення, якщо він цього рішення не змінить ще до лондонської зустрічі, але він не вірить, що консервативні сили дозволять йому прийняти принаймні більшу частину пляну. Совєтському Союзові треба тільки відважно переступити рубікон, а вже тоді з допомогою численних західних приятелів, система вільного ринку напевно буде діяти, спочатку пиняво, а тоді увійде на свої рейки.

М. Ґорбачов спішиться також з підписанням союзного договору дев'ятьма республіками, які незадоволені, що кремлівські переговори і пляни залишають їх на боці, а Верховна Рада СССР приймає рішення, як за сталінських і брежнєвських часів, повністю іґнорую чи суверенітет республік. Наприклад, Верховна Рада України проголосувала, що оподаткування належить до республік, а в Москві прийняли триступневу систему оподаткування для цілого СССР, взоруючись на американську систему. Також Казахстан, який раніше схилявся до думки підписати союзний договір, тепер висловлює свої незадоволення центральним урядом і каже, що Москва тримає в тіні республіканські уряди. В такій ситуації „нам немає сенсу підписувати жодні договори", заявили представники Казахстану публічно. Великий спротив до тієї справи є також в Україні, як зрештою в багатьох інших республіках.

Деякі тамошні демократичні лідери і західні аналітики кажуть, що СССР не має майбутнього, а число тих, які передбачають упадок імперії, збільшується.

Відбудеться конферентія вчителів України і Канади

Саскатун, Саск. — Саскачеванська організація вчителів української мови у співпраці з Міністерством освіти Саскачевану і Міністерством народної освіти України (Київ) та з Центром міжнародних зв'язків з українськими вчителями (Львів) подає до відома, що від 10-23-го серпня 1991 року в Україні відбудеться Конференція вчителів України та Канади.

Ця конференція є першим значним почином у результаті нещодавно підписаної угоди між Міністерством освіти Саскачевану та Міністерством народної освіти України. Її метою найперше є — сприяти прямим контактам канадських і українських вчителів для обопільної професійної, мовної та культурної користі.

Конференція відкрита для всіх осіб, закладів та організацій які поділяють відповідальність за освітянські контакти з Україною. Основні теми представлені українськими освітянами включатимуть: Структура освіти в Україні, Статус української мови в школах України, Управління освітою, Підготовка вчителів і підвищення їх кваліфікацій, Розробка навчальних плянів, програм і матеріялів, Проєкт „Національної школи", Асоціяція „Рідна школа", Програмування — Садочок — 10 (11), Вимоги до випускників і Години навчання. Канадські освітяни представлять українським учасникам канадський перспектив вищеподаних тем.

Для максимального сприяння контактам та обміну інформації подібні засіданну будуть повторюватися у Києві, Івано-Франківському, Чернівцях і Львові. Щоденні семінари, лекції та робочі засідання будуть урізноманітнені культурними заходами, короткими екскурсіями, концертами та „вечорницями".

Саскачеванська організація вчителів української мови є одиноким контактом у справах цієї конференції. З додатковими запитаннями просимо звертатися до: Ukraine — Canada Educational Conference, Saskatchewan Teachers of Ukrainian Attention: Mrs. D. Clarke c/o Saskatchewan Education 8th Floor, 122-3rd Avenue North Saskatoon, Saskatchewan S7K 2H6, Canada. Телефон: Саскачеванська організація вчителів української мови: (306) 373-5546 (Д. Кларк), Міністерство освіти Саскачевану: (306) 933-5038 (Ю. Жеребецький). Факс: Міністерство освіти Саскачевану (306) 933-7469 (Ю. Жеребецький).

Відбувся Всесвітній Конґрес українських політв'язнів

Київ (УНІАР). — Тут 22-23-го червня 1991 року відбувся Всесвітній Конґрес Українських Політв'язнів, на який зібралося майже тисяча колишніх політв'язнів. До президії були обрані: голова Всеукраїнського Товариства репресованих, колишній дисидент Євген Пронюк; колишні політв'язні, відомі політичні та громадські діячі та народні депутати Левко Лук'яненко Левко Горохівський, Ярослав Конза, Орися Малищак Степан Хмара, Ірина Сеник, Ірина Чередниченко, Михайло Зеленчук, Панас Заливаха, Лесь Танюк, Степан Угрин.

До почесної президії були обрані Ярослава Стецько (Мюнхен, Німеччина), Оксана Бандера (Івано-Франківщина), Михайло Марунчак (Ванкувер, Канада).

З привітаннями до конґресу звернулися: від ОУН, АБН та Світового визвольного фронту — Ярослава Стецько; від з'їзду Всеукраїнського об'єднання комітетів солідарности трудівників — Степан Хмара; від Народного Руху України — Микола Поровський. Були оголошені вітальні телеграми від М. Гориня та В. Чорновола, які через хворобу не змогли взяти участь у роботі конґресу.

З доповідями виступили: Євген Пронюк — „Колишні політв'язні у боротьбі з репресивними режимами на Україні"; Михайло Марунчак — „Рух опору у фашистських концтаборах"; Іван Губка — „Рух опору у

(Закінчення на стор. 4)

Совєтське військо виведене з Чехо-Словаччини

Прага. У понеділок, 24-го червня, був підписаний протокол про виведення совєтських військ з Чехо-Словаччини. Нарешті був покладений кінець 23-річному перебуванню їх в цій країні. Протокол підписали командуючий групою совєтських військ у Чехо-Словаччині Едуард Воробйов і чехо-словацький генерал Рудольф Духачек. У середу на батьківщину від'їхали останні 917 совєтських військовослужбовців і 83 члени їх родин. Всього у Чехо-Словаччині від 1968 року перебувало 73,500 совєтських вояків.

Напередодні остаточного виведення совєтських військ у Празі відбулися святкування на відзначення цієї події.

До програми свята входять рок-концерт, шов з використанням лейзерної техніки, фаєрверк і особливий ритуал голення борід. У столицю Чехо-Словаччини з'їхалися 30 бородачів з різних районів країни. Ці люди почали запускати бороди на знак протесту проти окупації совєтським військом Чехо-Словаччини у 1968 році і поклялися не голитися, поки останній совєтський вояк не залишить республіку. Цим останнім повинен стати командуючий совєтським контингентом у Чехо-Словаччині генерал армії Едуард Воробйов, який повинен виїхати з Праги у четвер, 27-го червня.

Церемонія голення борід відбулася на одній з центральних площ Праги. Першим бородачем, який зголив бороду, став Енґельберт Прокс. За 23 роки він запустив бороду до пояса. В найжахливіші роки, які настали вслід за окупацією Чехо-Словаччини військами Варшавського Пакту, він здійснив це одну акцію протесту. Е. Прокс скинув пам'ятник невідомому совєтському воякові у курортному місті Карлови Вари. За цей акт протесту Прокс відсидів п'ять років в'язниці. Він пояснив зібраним історичні мотиви свого вчинку. Прокс вважає, що монумент совєтському воякові появився у Карлових Варах невиправдано: це курортне місто було звільнене повсталими чехами при підтримці американців, які зайняли 6-го травня 1945 року сусіднє містечко Геб.

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ НА ЗАСІДАННІ парляменту Юґославії через дві години після зустрічі з держсекретарем ЗСА Джеймсом Бейкером, прем'єр-міністер Анте Марковіч виголосив погрози на адресу Словенії і Хорватії, які хочуть вийти з федерації. Адмірал Стань Броверт сказав, що армія змушена буде втрутитися, якщо лідери Словенії і Хорватії не зречуться своїх „авантурницьких плянів".

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР німецького уряду Дітер Фоґель повідомив, що канцлер Гельмут Коль зустрінеться з президентом Горбачовим 5-го липня в Києві. Вони обговорять єдине питання: про допомогу Заходу Совєтському Союзові в світлі можливих рішень конференції керівників країн „великої сімки" в Лондоні. Німеччина — головний західний донор Совєтського Союзу. Бонн вже виділив Москві 29 більйонів марок. Бесіда в Києві триватиме чотири години.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Румунії Адріян Настасє заявив, що його країна не має ніяких територіяльних претенсій до СССР. Відомо, що перед Другою світовою війною Совєтський Союз відірвав від Румунії Бесарабію, яка тепер входить до складу совєтської республіки Молдови.

В П'ЯТНИЦЮ, 21-ГО ЧЕРВНЯ, у столиці Литви підписано договір, згідно з яким Вільнюс і Київ стають містами-побратимами. Між ними буде налагоджено тісні політичні економічні, культурні і інформативні зв'язки. Керівник української делеґації, заступник голови Київської міськради Олександер Мусіюк заявив, що підписання договору означає визнання Київською міськрадою державної незалежности Литви.

БІЛЬШІСТЬ ДЕПУТАТІВ Верховної Ради України висловилися за запровадження посту президента України, вбачаючи в цьому ґарант суверенітету і сильної виконавчої влади. Вибори президента відбудуться в цьому році.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВЛАСТІ арештували двох палестинських активістів і звинуватили їх у вбивстві 13 палестинців — нібито коляборантів. Арештовані належать до групи „Чорні пантери", яка діє в смузі Ґази і пов'язана з **бойовиками „Фатаг", що входять в Організацію Визволення Палестини.**

В АМЕРИЦІ

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА у понеділок, 24-го червня вирішив, що перша поправка Конституції не охороняє засоби масової інформації від судових оскаржень, якщо дана організація приобіцяла затримати в тайні ім'я — джерело їхньої вістки, а пізніше не дотримала своєї обіцянки. Голосами 5 до 4 вирішено широко розголошену дев'ятилітньої давности справу колишнього політичного дорадника з Міннесоти, який оскаржив дві найбільші газети стейту у зламанні обіцянки — договору. Мова тут про щоденники „Міннеаполіс Стар Трібюне" та „Ст. Пол Пайоннір Пресс Диспеч", що у своїх статтях ідентифікували Дена Когена, як джерело своїх інформацій незважаючи на те, що їхні кореспонденти приобіцяли йому затримати це в таємниці.

У ПАНМУНЖОМ СЕНАТОР Роберт Смит, республіканець зі стейту Ню Гемшир подав до відома, що в основному ЗСА та Північна Корея договорилися про повернення тлінних останків тих американських вояків, яких зареєстровано у військових архівах, як пропавших без вістки у Корейській війні тому 41 рік. Заява сенатора Р. Смита, була з приводу того, що уряд Північної Кореї якраз передав американцям 11 комплектів тлінних останків загиблих у згаданій війні вояків. Уряд ЗСА завжди вимагав від Північної Кореї повенення тіл загиблих вояків, як передумову до кращого спілкування між обидвома країнами. Після дводенних переговорів сенатор Р. Смит сказав, що їхнє домовлення в основному було створити спільну комісію, яка б наглядала над віднайденнм тлінних останків тих, що пропали без вістки та повернення їх до ЗСА.

ФЕДЕРАЛЬНА ДОРАДЧА комісія, члени якої представляли увесь політичний спектр подала до відома, що її члени дійшли до згоди в одному напрямку, щоби поліпшити долю бідної дітвори в ЗСА — вони погодились на зменшення податків для бідних родин і збільшення витрат федерального уряду для покращання існуючої ситуації бідної дітвори в ЗСА. Головною рекомендацією цієї комісії було, щоби уряд схвалив чи радше узаконив відтягнення по 1,000 дол. від податку за кожну дитину в ЗСА. Ця Крайова комісія для справ дітвори працювала під головуванням сенатора Джана Рокефеллера, демократа зі Західньої Вірджінії можливого майбутнього кандидата на президента ЗСА, який справу опіки здоров'я та потреби дітей вже довший час пропаґує у всіх своїх промовах по цілій країні. Аналітики твердять, що хоча ця комісія у своєму звіті подала цілий ряд рекомендацій, котрі могли б поліпшити долю бідної дітвроu в ЗСА та їхні пропозації мабуть залишаться тільки пропозиціями, бо уведення в життя будь-якої з їх рекомендацій було б надто коштовним.

ЧИМ РАЗ БІЛЬШЕ ЧИСЛО економістів і аналітиків заявляють, що багато не надто стійких американськикх банків у своїх квартальних звітах не подають правдивих цифер про кількість капіталу, що його вони мають на покриття можливих позичкових втрат, і тому можливість покриття їхніх втрат з фондів платників податків стає більшою можливістю, як до цього признаються банки та уряд президента Джорджа Буша. Свої припущення вищезгадані особи базують на найновішій статистиці з 39-ти занепалих банків, які у своїх квартальних звітуваннях не давали жодних попереджень, що їхня інституція знаходиться у поганому фінансовому стані.

„Браво, Бандуристи!" — вітали кияни капелю бандуристів з Дітройту

Капеля бандуристів під час виступів в Україні.

Київ. — У червні ц.р., у київській газеті „Культура і Життя", у рубриці — „Місток через океан" появився репортаж п.з. „Браво, бандуристи!", де співробітник цієї газети М. Головащенко описує тріюмфальний виступ Капелі ім. Тараса Шевченка із Дітройту, ЗСА, під батутою Володимира Колесника — мистецького її керівника і диригента, колись директора і багаторічного головного хормайстра Київського театру опери і балету ім. Тараса Шевченка. А понад світлиною із виступу бандуристів — слова кореспондента газети „Культура і Життя": „Ще зовсім недавно таке могло бути в казці, або у сні, а зараз стало дійсністю. Капела бандуристів імені Тараса

(Закінчення на стор. 4)

ВИСТАВКА ЛАДИ ЛИСНЯК

Ню Йорк. — Тут з 24-го червня по 9-те липня в School of Visual Arts діє виставка фоторобіт студентки цієї школи, Лади Татяни Лисняк, під назвою „Обличчя ґласности". На ній представлені знимки з України 1990 року. Виставка міститься в SVA Galleries, 209 East 23rd Street і її можна оглянути від понеділка до п'ятниці з 9-ої ранку до 5-ої години вечора.

ВИСТАВКА ТВОРІВ З. ГОЛУБЦЯ

Кергонксон, Н. Й. — Тут на Союзівці в четвер, 4-го липня, відбудеться відкриття виставки мистецьких творів скульптора Зенона Голубця. В імпрезі братиме участь київський струнний квартет імені Леонтовича. Початок о год. 8:30 вечора. **Виставка діятиме до 7-го липня включно. Додаткові інформації можна отримати, телефонуючи на число (914) 626-5641.**

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Трагікомедія у Кремлі

Майбутній історик епохи Міхаїла Ґорбачова матиме багатий і прецікавий матеріял. Щоб бути об'єктивним у підході до цієї людини — треба подати тло — почавши від жовтня 1917 року, від епохи Леніна, Сталіна, Хрущова, Брежнєва і двох маленьких диктаторчиків, безпосередніх попередників Ґорбачова. Сам він безумовно небуденна людина, з історичними заслугами й історичними промахами, хиткий у своїх заявах і постановах, за кожним разом говорить авторитетно, наче заповідає щось ґранітно тривке — і за короткий час зміняє на щось інше. Як стара російська команда при вишколюванні рекрутів: „Два кроки вперед — один назад, — один крок вперед, два назад". Тривко і непохитно вірний двом божкам: своїй кар'єрі і комунізмові, дармащо раз-у-раз декляруе про демократію. Стоючи завжди на котурнах, виминаючи безпосереднього стику з народом, цією своєю холодною зарозумілою поставою і своїми зикзакуватими рішеннями став страшенне непопулярний. Не має автокритицизму і не здає собі справи, що і громадяни СССР і ввесь зовнішній світ знають сумну дійсність імперії і не можуть вийти з дива, як таке й може діятися. Ось остання квітка кремлівської китиці:

Прем'єр СССР Ніколай Рижков своїм урядуванням довів до масових ворожих йому і Ґорбачову демонстрацій у Москві. Остаточно Рижков мусив відійти. Пробував вернутися до державної верхівки, кандидуючи на президента Російської Федеративної СССР, але програв до Бориса Єльцина. На опорожнений пост прем'єра Ґорбачов покликав заступника Рижкова — Валентина Павлова. На засіданні совєтського парляменту виступив Павлов з несподіваною критикою того президента Ґорбачова, який його, Павлова, покликав на прем'єра. Ґорбачов, як відомо, збирається поїхати в половині липня до Лондону, запрошений туди на „обід" після закінчення нарад лідерів сьоми найбільш уприсмисловлених країн світу. Він, Ґорбачов, має представити на цій зустрічі у Лондоні плян економічного оздоровлення, виготовлений економістом Ґріґорієм Явлінським, який узгіднив цей плян з економістами з Гарвардського університету. Прем'єр Павлов назвав цей плян нікудишнім, невартим навіть паперу, на якому списаний. Зате він зажадав від парляменту надзвичайних повновластей, щоб совєтський уряд міг сам переводити оздоровлення економіки. „Ню Йорк Таймс" з 20-го червня ц.р. згадує, що Ґорбачова не було на цьому засіданні, а члени „парляменту" заскочені і збентежені таким виступом прем'єра міністрів Павлова знайшли тимчасовий вихід із ситуації — відіславши пропозицію Павлова до якоїсь комісії. На найближчому засіданні „парляменту" Ґорбачов здискредитував свого прем'єра, рішуче виступив проти якихось повновластей для Павлова і переконав більшість „парляменту", що єдиноспасенною є його, Ґорбачова, перебудова, рівно значна з демократичною „серединою". Отож, коли Єльцин перебував в Америці — у Москві продовжувалася боротьба між правим і лівим крилом Компартії і продовжувалося штудерне лявірування Ґорбачова у цьому політичному хаосі.

Чи можна уявити собі щось подібне у будькотрій державі у широкому світі, щоб прем'єр міністер виступав проти політики свого президента? І щоб президент здискредитував прем'єра!? Відомо, що Міхаїл Ґорбачов від початку свого урядування, себто протягом около п'яти років лявірує між правим і лівим крилом Компартії і виявив у цій грі багато зручности. Здавалося, що тепер Ґорбачов має за собою суцільний фронт уряду і партії включно із отим псевдо парляментом, в якому комуністи мають більшість. Виходить, що „ні", — виходить, що такі, як Павлов і ціле праве крило партії зрікається такої допомоги від Заходу, з якою пов'язана передумова над усією економікою. Президент Буш, британський прем'єр Джан Меджор, французький президент Франсуа Міттеран чи німецький канцлер Гельмут Коль визнають і співпрацюють з Ґорбачовим, як президентом, який контролює збройний арсенал, у якому є й атомова зброя. Але яку вартість має співпраця з формальним лідером, який насправді не має за собою ані народу, ані навіть усієї своєї політичної партії?! Тому теперішні відносини у Кремлі подобають на театральну трагікомедію. Але і вона якось мусить скінчитися.

Микола Бараболяк

„ЧОРНИЙ ПОЛКОВНИК" — ТРЕТЯ СИЛА?

Ми постійно придаємо Ґорбачову забагато влади і тому дорікаємо, що він її не вживає, щоб зліквідувати без решти злочинне СССР. Не здаємо собі справи з того, що він властиво генерал без армії і тільки завдяки великому особистому політичному хистові маневрувати між Сцилею і Харибдою утримується при кермі. Висунула його партія, щоб він рятував імперію. Армія сприяла. Але коли в ході перебудови партія здеґенерувалась, а військо зі соромом залишило Афганістан та не зі славою покидає сателітні країни і сили та престиж армії редукуються — акції Міхаїла Сергеєвича впали дуже низько. Йому тільки потурають, бо нема ким його змінити, а у скрутній економічній ситуації чимало грає теж факт, що він уміє говорити з панами Заходу. Ґорбачов нині видимо тільки один із трьох лідерів на руїнах СССР і ледве чи число 1. Учора бачив Єльцина на інтерв'ю з Тед Капелом на програмі Ей-Би-Сі. Ґорбачов, порівнюючи з ним, мізерота. Властиво навіть не конкурент. Нині хочу говорити про третього, може меншої статури, та все ж серйозного, а головно для нас небезпечного конкурента, на якого ми не звернули може досі належної уваги. Коли Єльцин має за собою маси Росії, а попри це і наші симпатії, цей наш запеклий ворог. Цей ворог — Віталій Алькcніс.

Полковник Алькcніс (як важко вимовити це прізвище) — лідер фракції в Верховній Раді СССР, знаної під ім'ям „Союз". Той „Союз" об'єднує досить чисельну в парляменті групу депутатів-військовиків, та представників потужної совєтської воєнної індустрії. Очевидно, що з'єднані там теж російські чорносотенці, для яких ідеалом є могутня Росія, червона, чи чорна. Заступає він ідеали російського чорносотенства, то прилипло до нього оте „чорний полковник". Той полковник очевидно суперник Ґорбачова. Що закидає цей полковник Ґорбачову? Ось що: Ґорбачов поспішився з гласністю і демократизацією. Він на думку групи Алькcніса повинен був уперше наладнати економіку Совєтського Союзу (на зразок Китаю), форсуючи систему вільного ринку навіть при допомозі війська. Щось як Піношет у Чілє. Не повинен був теж Ґорбачов допустити до сепаратизму республік. Алькcніса болить найбільш можливість, що коли б на підставі нового „договору" республіки контролювали фінанси і приділяли кошти на оборону, союзна армія пішла б із торбами. Ще гірша небезпека, коли б постали республіканські збройні сили.

Полковник особливо насторожений проти таких самостійних сил України. На території України нуклеарні заряди. Коли б дійшло до послаблення нині одноцілих збройних сил, прийшло б до війни всіх проти всіх (він згадує, що на випадок поважного збройного конфлікту між Вірменією і Азербайджаном, могли б у цю халепу вмішатись ЗСА, а з того світова війна). Виразно „вилазить шило з мішка": „Чорний полковник" не може переболіти втрати престижу збройних сил: а що цей невидний полковник напевно є експонентом у Верховній Раді СССР високих маршалів і генералів, то хіба ясно відкіль загроза для Ґорбачова, но і Єльцина. Можна здогадуватись, що ці два останні лідери, коли зійшлись при кінці квітня з лідерами республік і якось договорились у справі „нового" договору про політичну спільноту, то тут, мабуть, поштовхом для договорення є небезпека зі сторони війська. А для війська ситуація насправді невесела при тих усіх договореннях про розброєння між Ґорбачовим і Заходом, що є передумовою фінансової допомоги Заходу та поширення суверенітету республік. Думаєте, що той „Полковник" не такий грізний і небезпечний і не такий чорт страшний як змальовує його Альвін Тоффлер у липневому виданні місячника „Кришен Саєн Монітор?" Може і ні. Але коли зважити, що Єльцин ще не дуже поріс у пір'я, а Ґорбачов показався дуже непевним і хитким у своїх настановах, то що Алькcніс може виринути як диктатор „оновленого" СССР, з цілою певністю виключити годі.

Хто такий той Віктор Алькcніс? Росіянин Боріс Єльцин упевняє, що хоче розкласти СССР, хахол „Міша" Ґорбачов хоче утримати СССР, але кращий, а хто за найцікавіше його існування? — лотиш!!! Віктор — дуже молода людина. Родився 1950, йому усього 41. Його дідо був шефом совєтської авіяції за Сталіна. Як вірний і ревний сталінець був теж членом Воєнного Суду, який присудив до смерти маршала Міхаїла Тухачевського 1937 року. Та коли пізніше прийшла сталінська чистка, де згинуло 90 відс. совєтських гене-

(Закінчення на стор. 3)

Микола Вірний

Працелюб

Цього року бували такі тижні, що майже (та ні, не майже!), ба навіть кожного дня, в кожному числі часопису „Свобода" можна було побачити і, очевидно прочитати статтю проф. Володимира Жили.

Зустрілись ми недавно, а я й питаю: „Професоре, скажіть будь ласка, чи ви не спите бува?"

А він, як завжди, усміхається своєю лагідною, лагідною усмішкою, такою людяно-привітною і каже: „А чому таке питання?"

Та як інакше можна пояснити таку, просто таки, зливу різнотематичних статтей в „Свободі"?

А він далі всміхається і каже; „А ви знаєте, що я ніколи не лягаю спати аж поки не скінчу розпочатої праці, якщо це має бути невеликого розміру стаття тощо...".

І, наче, в доказ своєї працьовитости, сказавши, що відіслав „Свободі" з три десятки різнотематичних статтей, подарував свою нову працю: „Йоганн Вольфґанґ фон Ґете в українській літературі", Український Вільний Університет, Мюнхен 1989, 96 сторінок.

Праця видана німецькою мовою. Друкувалась в друкарні Мюнхенського університету. Шрифт малий.

Вийшла ця праця у серії Монографії Українського Вільного Університету, том 49.

Вступне слово до книги проф. Володимира Жили, про переклади творів відомого німецького поета Й.-В. Ґете на українську мову, написав один із найліпших ґетезнавців З'єднаних Стейтів Америки, проф. Стюарт Еткінс, з Каліфорнії. Він з великою похвалою говорить про працю, в якій вбачає не абияку майстерність перекладів, особливо ліричної поезії на українську мову.

Професор Стюарт Еткінс, наприклад, захоплюється музикальними переспівами з Ґете на українську мову Гулака-Артемовського.

Гулак-Артемовський майстерно переклав баляду Й.-В. Ґете „Рибалка" (1827). Вона була надрукована в журналі „Вестник Европы" за жовтень 1827 року.

Гулак-Артемовський, йдучи за зразками Ґете „...дав романтичний, трагічний образ юнака-рибалки. Мрійливий юнак, закоханий в русалку, рветься у чарівний світ, який вона розкриває перед молодиком, і гине у морських глибинах..."

У оцінці переспіву ґетиного „Рибалки" Гулаком-Артемовським, професор київського університету, Павло Филипович стверджує, що ця праця — „...перша спроба пересадити романтику в українську поезію була тому вдала, що знайдений був свій ґрунт, на який можна було пересаджувати, — і на цьому ґрунті, народної поезії, народної творчости виросла квітка, відмінна від німецької — простіша, живіша, ніжніша...".

А інший, відомий літературознавець, проф. Микола Петров схарактеризував переклад „Рибалки", як один із „найчистіших звуків романтизму".

Згаданий професор-ґетезнавець Стюарт Еткінс у своїй вступній статті вказує також на ритмічність і музикальність перекладів творів Ґете М. Терещенка. Вислов лює також признання майстерности перекладу „Фауста", яке зробив поет Микола Лукаш, про що детально говорить в своїй праці д-р Володимир Жила.

Автор подає спочатку для ілюстрації текст ориґіналу, а потім переклад на українську мову. Першою аналізується баляду „Рибалка".

На українську мову цю баляду Ґете переклали; П. Гулак-Артемовський, Б. Дідицький, Д. Загул, Д. Йосифович, П. Куліш, П. Скобельський та Іван Франко.

Порівняльна аналіза стосується перекладів П. Гулака-Артемовського Пантелеймона Куліша, Івана Франка, Дмитра Загула та Миколи Терещенка.

З великою увагою проф. Володимир Жила аналізує майстерність перекладу майстрами художнього слова України драматичної поеми Ґете „Фауст".

Зосереджуючи головну увагу на талановитості майстра перекладу Миколи Куліша, літературознавець подає зразки перекладу інших письменників — Івана Франка, Дмитра Загула тощо.

Окремі розділи присвячені перекладам Івана Франка творів Й. —В. Ґете, перекладом поеми „Фауст" у найновішій концепції та розглядові статті літературознавця Олександра Білецького — „Фауст", одна трагедія фон Ґете".

У монографії використано чимало праць таких літературознавців і поетів, як Іван Франко, Олександер Білецький, Дмитро Чижевський, Володимир Дорошенко, Павло Филипович, Микола Петров, Максим Рильський, Олександер Пушкін, Юрій Федькович, Леонід Рудницький, Лев Копелев, Дмитро Загул та інших. Використано також енциклопедії, різні словники та довідники.

Автора, професора Володимира Жилу, можна тільки привітати з черговим науково-дослідним успіхом!

Микола Костко

ДО ДУМКИ ПРО ЗМІНУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГИМНУ

Думка д-ра Ярослава Падоха, щоб змінити вислів „Ще не вмерла Україна", на „Вже воскресла", („Свобода", ч. 102, 31-го травня, 1991 р.), має свою всенародну усучаснену доцільність і важливість. Фактично, це легкий підшепт про потребу зміни у змісті національного гимну, бо її вимагає інакший зміст і настрій життя народу в часі. Тому може не доцільним було б перелицьовувати „старе" і створювати з цього щось „нове", бо перелицьовування, це зміна зовнішньости, а внутрішній зміст є той самий.

Зміст національної пісні має свою важливість і вартість у програмовому ідеологічному вихованні нації, але також — це дуже важний вислів у міжнародній репрезентації. У поезії Павла Чужбинського „Ще не вмерла Україна" відчувається духовість поневоленого пригноблення, із дійсности якого викристалізовується погроза „воріженькам", та вислови надії на те, що відродиться воля із сили кличів попередників, — Наливайка, Залізняка та Трясила. То був вислів запалу: опис нереальности, бо ті „воріженьки", то була сила, котра нас підкорила, володіла нами і безборонно використовувала нас.

Але треба було дати народові в той час щось підбадьоруюче і надійне, щоб втримувати існуючий запал нації і її національну свідомість, а також вирощувати це в духовості поколінь. Той підхід виправдався у часі. Так само подібно сталося із поважною побутовою поезією Тараса Шевченка, „Садок вишневий коло хати". Треба було розширювати в народі ідейні вислови Шевченка. Оспівувати його, та втілюватися духово у націоналістичні вартості поглядів Шевченка. То найлегшим і найпрактичнішим було вставити зміст „Садок вишневий коло хати", у мелодію жартівливої і популярно оспівуваної пісні „Коли б я був полтавським соцьким". Це також виправдалося в часі, бо „соцький" зчез, а „Садок" існує ще нині. Наслідки Другої світової війни перетворили поважних політичних ворогів у економічних союзників. А рядом з цим, тепер в Україні народ створює свою політичну незалежність, еволюційно-творчим способом, разом з іншими народами, та нав'язує свої державницькі контакти з ними. То це автоматично перетворює „воріженьків" у союзників. Якби ті зміни поставали внаслідок нищівної революції проти володіючих, тоді було б місце на докір іншим, на ославлювання своєї перемоги, та на заяви нескромности. Однак, мається інакше.

Нинішня потреба вимагає патріотичного оживлення в народі, і то не тільки в краю, але також і в країнах поселень. Бо всюди відчувається притуплення у патріотичному світосприйманні. В краю, під тиском нігілізму, а в чужині — під тиском матеріялізму.

Якщо б проголосили конкурс на вибір найбільше догідного тексту поезії для національного гимну, то мається декілька кандидатів на таку позицію в репертуарі пісень. А поміж ними є одна, що немов та провідна зоря світить собою найясніше, а саме поезія Володимира Сюсюри, — „Живи Україно, живи для краси, для сили, для щастя і волі". Ця поезія, немов перемагає всі інші, і то під оглядом кількох важностей. Поперше, її зміст і мелодія є духово підбадьорюючі і настроєві. Подруге, вона висловлює той неописаний зміст почувань патріотизму, та представляє собою силу виховної програми українства.

Далі, ця поезія постала в часі Другої світової війни, як заклик народові встоятися у відновленому змаганні за його політично-державне усамостійнення. А крім всього, тут нема нічого докірливого, ані погрожуючого „воріженькам", немає духа пімсти за кривду. „Живи Україно, живи для краси" оспівує радість народу, висловлює її в обличчі інших народів. Це пісня дуже усучаснена під кожним оглядом і вона могла б стати українським національним гимном.

Усучанювання, — це процес удосконалення, то вияв поступу. Якщо його розглядати у матеріяльній культурі, то воно заманіфестовує себе з кожною появою нових винаходів. Але в духовій культурі, такий процес не виявляється так швидко, хіба в акті якоїсь раптової зміни. Наприклад, гимн ЗСА зредаґували і визнали, та прийняли зараз після перемоги революції. Таксамо і російське „Боже царя храні" уступило „Інтернаціоналові" після революції, а згодом ще інший зміст увійшов у практику після Другої світової війни. А цікавим буде проаналізувати зміст настрою народу російського, після встановлення і закріплення його повної демократичної системи.

У процесі політичних змін в житті України є місце на внесення нового духа підбадьорення, ославлювання і патріотично-виховного самовтілення народу в її позитивний поступ. „Живи Україно" створює охоту в народі жити з Україною, та створює дух національної одности в усіх.

Зміна тексту національного гимну не є кроком відступлення від традиції, ані актом нехтування духових надбань в змаганнях. Павло Чужбинський написав цей текст, щоб підсилювати духовість народу в часі пригноблення і заборон. Володимир Сюсюра дав заклик народові встоятися в змаганні. І нині, у ще одному відновленні цього змагання, той заклик не втрачає патріотичної вартости, а навпаки, він підсилює її. Патріотично-духове піднесення українського народу, у тепер діючій сучасності, треба висловлювати також і в його усучасненій національній пісні.

АФРИКАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ конґрес (АНК) розпочав переговори з постачальниками французької військової техніки. Французи прагнуть заручитися підтримкою АНК на південноафриканському ринку після того, як систему апартеїду в Південно-Африканській Республіці буде зліквідовано і до влади в країні прийде чорна більшість.

Сидір Тимяк

АКАДЕМІЧНА ГІМНАЗІЯ У ЛЬВОВІ ВІДРОДЖУЄТЬСЯ ЯК ФЕНІКС!

III.

Перед виходом, Митрополит Володимир дав своє благословення всім учасникам, а присутні попрощали Владику многоліттям із побажаннями щасливої дороги та успіхів у далекій дорозі до Америки. Переведення другої частини програми перебрала директор Наталя Геращенко. Шкільний хор, поодинокі кляси і мистецькі групи дали змогу присутнім налюбуватись піснями, декламаціями та мистецькими скечами про Шевченка, про Січових Стрільців, про школу та про славну академічну гімназію. Виступ закінчився відспіванням „Ще не вмерла Україна". Треба підкреслити високий мистецький рівень у виконанні програми; і присутні рясними оплесками були вдячні дириґентові хору, учителям і всім учням за їх так милі виступи.

Після закінчення концерту, школа запросила всіх випускників-матурантів та колишніх учнів на оглядини та малу гостину у приміщеннях „Головної". Поділено учасників приблизно за роками матури і всі пройшлись один бльок по вул. Миру (кол. Льва Сапіги) до своєї „Alma Mater".

Приємно було оглядати колишні кляси нашої школи, всі чепурно прибрані. В одній кімнаті зроблено архів-бібліотеку, де вже є багато матеріялів, книжок, фотографій та інші меморабілії про УАГ. Тут знаходиться більша збірка книжок, що її подарував кол. учень Мирон Радзикевич, син директора Володимира Радзикевича. Всі матеріяли збирає та реєструє вчителька Надія Майорчак і її майно постійно збагачується.

Уже давно мури цієї школи не слухали стільки веселих розмов, пісень, спогадів про минуле та думки як знову відродити давно „академічну" традицію і славу цього заведення. До пізньої ночі велись гутірки, давні друзі себе віднаходили, а молоді учні знайомились із сеньйорами...

На другий день, у п'ятницю 10-го травня 1991 року, почалась перша сесія пленарного засідання, що нею проводив член комітету діяспори д-р Олександер Домбровський. З'їзд привітав Союз Українок, а колишній філіяст Савруків присвятив для гостей із діяспори, зокрема тих із Канади, вірш: „Благословенна будь, Канадо!" Відтак академік Панасюк, директор Фізико-механічного інституту, побажав учасникам успіхів у скорій розбудові гімназії, що так конечна для підвищення рівня навчання української молоді. Член комітету діяспори Марія Фішер-Слиж передала привіти від численної групи колишніх матурантів, що тепер живуть у Канаді: Зеновій Кохановський (1921), Ярослав Вергановський (1929), Евген Орищин (1932), Зенон Бобовник (1935), Ірина Нечипір-Коморовська (1937), Міра Чуйко-Клименко (1937) та Роман Грабович (1937). Зворушливим був лист, що його написав випускник із 1931 року Василь Федорович. Присутні із зацікавленням слухали привіту від колишнього викладача УАГ (відбув практику під наглядом проф. М. Федусевича у 1936-38 рр.), проф. д-ра Ярослава Рудницького, президента Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук, що тепер проживає у Монтреалі, Канада. Вітали теж усіх Богдан Яців та Іванна-Лідія Яців, з дому Думин із Торонто.

Головне слово про історію УАГ та її вклад у відродження України виголосив знаний історик, д-р Олександер Домбровський, висловлюючи вдячність Всевишньому, що дав нам змогу зустрітись та спільно задуматись як повернути традицію і високий позем, що її колись мала наша „Alma Mater". Говорячи про тих, що виїхали, доповідач пригадав, що вони залишали свій рідний Львів, щоби продовжувати ті діла, які не можна було зробити тут. Тепер прийшла вже пора, коли майбутнє можна передати новому поколінню, яке буде продовжувати славне завдання УАГ: підготовляти кадри української інтеліґенції та провідників для добра народу. Після подання загальних картин із важніших етапів історії УАГ, доповідач закінчив, що Львів був і залишиться „Semper Fidelis" — Україні.

Михайло Кулик, із Душанґа, Середня Азія, завважив, що треба теж подати історію нашої школи у роках 1940 та пізніше. Він сам був учнем у 1945-47 роках та був свідком подій у цьому часі. Дуже цікавий та на високому рівні був реферат інж. Романа Гавриляка на тему: „Комп'ютеризація української мови та комп'ютерні стандарти", де він подав про спільну працю українських фахівців у діяспорі та на Україні, щоби приняти комп'ютерські стандарти для української мови та завести їх вжиток у школах та у всіх галузях господарки і науки в Україні. Ці стандарти були б пов'язані прямо із світовими англійськими стандартами та не потребували б вжитку російської мови. Тут теж потрібно, щоби навчати англійську мову у школах, бо без неї не можна буде прямо користуватись дальшими поступами комп'ютерської світової техніки. Між іншим, наша школа завела навчання англійської мови вже від першої кляси.

Слід згадати про письменні привіти, які наспіли від Андрія Тершаківця (1939), сина професора М. Тершаківця, Михайла Бойка (матурант філії 1932) та Володимира Шарка (був учнем 1942-44 років на Головній). Всі вони тепер живуть у ЗСА. Також прийшов привіт від Ярослава Гавриха (1941) із Лондону, Англія. Цікаві інформації про історію УАГ подав кузен колишнього директора школи Едварда Харкевича, д-р Мирослав Харкевич із Чикаґо, ЗСА. Із того міста привітав з'їзд Роман Филипович (1939 — Філія). Привіт та ініціятиву, щоб видати третій збірник про УАГ подав професор д-р Едвард Жарський, матурант із 1924. Із далекої Англії бажав нам успіхів філіяст Ярослав Іваницький та д-р Михайло Цегельський, абітурієнт Головної із 1936, який тепер живе у Ню Йорку. Із Філядельфії вітав наші наради і стрічу Роман Булик (1939). З великим зацікавленням учасники вислухали слова академіка Ігора Юхновського, професора університету І. Франка, депутата до УССР та визначного політичного діяча, який щойно вернувся із відвідин Німеччини. Він передав з'їздові привіт від Народної Ради України та подав свої думки про сучасний стан у Совєтському Союзі. Він вважає, що центральна держава вже на ділі провалилася. Єдиною та природною розв'язкою є децентралізація на базі окремих націй, які можуть між собою договорюватись про співжиття чи спільне користування ресурсів. Очевидно ще залишився партократичний апарат, який не має розв'язки в теперішній ситуації, але ще сильний і тепер йде змаг старого ладу, щоб сповільнити примінення нового ладу, який прийде, бо це справа лише часу.

Дальше буде.

НАРАЖУЮЧИСЬ НА ЧИМРАЗ більш зростаючу критику, Уряд президента Джорджа Буша вирішив відтягнути свою пропозицію про створення окремих трибуналів, які мали б право депортувати кожного іноземця оскарженого в тероризмі без тому, щоби дати йому змогу оправдатися чи хоча довідатися про конкретні оскарження. Ця пропозиція Уряду, як твердять знавці, була першою жертвою приватних розмов між республіканцями та демократами в справі урядового пляну для поборювання злочинства в країні.

УВАГА! УВАГА!

ОГОЛОШЕННЯ

У зв'язку з відкриттям сезону

на ОСЕЛІ СУМ в Елленвіл, Н. Й.

відбудеться

ВЕЛИКА ЗАБАВА

в суботу, 29-го червня 1991 року

Початок о год. 8:30 вечора

Грає відома оркестра **„ЖУРАВЛІ"**

До участи запрошується всю українську молодь і громадянство.

КОМІТЕТ

Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку

запрошує членів й українську громаду на

ДОПОВІДЬ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ СЬОГОДНІ І НАУКОВО-ВИДАВНИЧІ ПЛЯНИ

яку виголосить

д-р Олег Купчинський

науковий секретар НТШ у Львові, редактор „Записок НТШ", джерелознавець історії української культури

що відбудеться

у вівторок, 2-го липня 1991 р. о год. 6:30 веч.

в домі НТШ в Ню Йорку

при 63 Четверта авеню, між 9 і 10 вул.

Після доповіді КАВА і СОЛОДКЕ.

УПРАВА НТШ

Юрій Шухевич в Чикаґо

Зустріч Юрія Шухевича (перший зліва) в Чикаґо

В неділю, 16-го червня 1991 р., прибув до Чикаґо визначний гість з України Юрій Шухевич-Березинський. Українська організована громада на чолі з Відділом УККА влаштувала зустріч-привітання на летовищі. Ю. Шухевич прибув у супроводі Д. Калюжного, колишнього політв'язня.

Чисельно зібрана громада привітала гостя довготривалими оплесками. Перед нею стояв син, гідний свого славного батька, генерала Т. Чупринки, невгнутий борець за українську правду, який відсидів понад 30 років в совєтських тюрмах і таборах, дес стратив зір. Він став символом для нашої молоді. Він є один з популярних лідерів за відродження України, веде активну громадську й політичну працю як голова Української Міжпартійної Асамблеї.

Першим привітав дорогого гостя інж. О. Бараник, голова Відділу УККА, від цілої української громади в Чикаґо та околиць.

Приїзд гостей спонсорувала Головна Управа Товариства Вояків УПА в ЗСА. Голова Світового Братства Вояків УПА, пор. Л. Футала, привітав сина генерала від Вояцтва УПА та всіх борців за волю України. Пролунало дружне „Слава!".

Інж. Б. Федорак передав привітання від Українського Державного Правління. Від Організації Українського Визвольного Фронту Америки щиро вітав дорогого гостя ред. В. Мазур.

В імени школи св. о. Миколая привітав Юрія Йосиф Сабір віршем Караванського „Колискова". Після цього ведучий програмою С. Ґоляш побажав гостеві в день батька доброго здоров'я, успіхів у праці та здійснення розпочатого зма гу за волю України. Всі присутні проспівали дорогому гостеві „Многая літа". А відділи ОЖ ОЧСУ з Чикаґо і Палатайн на чолі з О. Федак передали бажання і букет квітів. І. Ґорчинська й О. Ткачук також квітами привітали гостя від Об'єднання Жіночих Організацій міста Чикаґо й околиць. Д-р М. Домашевський вітав гостя від Української Координаційної Ради. Голова Організації Рух в Чикаґо, д-р Б. Ткачук, передав свої теплі побажання. Братство 1 УД УНА під командою Б. Кашуби і вояки УПА також вітали гостя. Відділи ООЧСУ з Чикаґо та Палатайн репрезентував Я. Загородний. Софія і Дарія Кульчицькі привітали Юрія Шухевича від молоді Пласту.

Окремий привіт від парафії св. Володимира і Ольги передав о. митрат Марійн Бутринський.

Від Осередків СУМ ім. М. Павлушкова, Богуна, „Крути" і Д. Вітовського в Палатайн вітали інж. Т. Дрозд, а член Головної Управи СУМ Оля Король виголосила привітальне слово. Суменята передали букет квітів.

Вкінці промовив Ю. Шухевич, дякуючи на привітання та вказуючи на розпочатий шлях цілого народу до волі, який спільними силами України та еміграції закінчиться перемогою.

Вечором відбулася зустріч в ресторані „Галан". Гостя Ю. Шухевича вітали інж. О. Бараник, д-р М. Харкевич та інж. С. Ґоляш.

У вівторок, 25-го червня 1991 р., відбулася зустріч з громадянством в Культурному Осередку, після того Юрій Шухевич відвідає інші українські громади в Америці й Канаді.

С. Ґоляш

Ляборaторія ім. В. Мацькова

Інж. В. Мацьків

У понеділок, 13-го ц. р. в Саскачевані, Альберта, був відкритий комплекс з 18 наймодерніших лябораторій для дослідів з ділянки металюрґії „The Mackiw Materials Centre". Це модерна будівля при фірмі Sherrit Gordon, що є другою в світі за величиною і спроможностями добування цінних металів та їх очищення. Цими 18-ма лябораторіями, обладнаними найновішими дослідними устаткуваннями, керує д-р інж. Володимир Мацьків, який народився в Долині Івано-Франківської области.

По приїзді до Канади в 1948 році він дуже скоро вибився на головного керівника лябораторії, яка нині іменована в його честь. Це не випадок чи протекція. Це наслідок наполегливих дослідів та опатентованих світово понад 50 винаходів.

Вже в 1966 році інж. В. Мацьків одержав платинову медалю за свою працю. А тепер цей комплекс будинків носитиме його ім'я. Лябораторія в скорому часі прийме на працю коло 3,000 працівників — хеміків-дослідників. Під час бенкету в честь інж. В. Мацькова були присутні представники всіх федеральних партій. На бенкеті, на якому були присутні дружина Богдана і діти, В. Мацьків сказав: „Я задоволений, бо можу бачити, що моя праця в ділянці металюрґії виходить із лябораторій кімнат, теорія стає фактом, ділом і служить людству, а через опатентування вона знаходить широке запотребування в мільйонах долярів, заінвестованих в цьому будинку, що завданням його буде видістати нікель, кобальт, цинк, золото і інші метали для потреб людей цілого світу".

Володимир Мацьків — людина скромна, не любить хвалитися, хоч має понад 50 наукових публікацій і сотні відчитів в цілому світі та, як згадано, понад 50 патентів.

о. Остап Ґошуляк

У світлу пам'ять закарпатського діяча Ю. Паша

Св. п. Юрій Паша.

Українська громада Ню Йорку, зокрема об'єднання закарпатських українців „Карпатський Союз", відпровадили на місце вічного спочинку свого заслуженого члена й громадського діяча Юрія Паша, який помер 4-го червня ц. р.

Покійний, син Срібної Землі, народився 18-го лютого 1924 р. в патріотичному селі Буштині, в районі Тячева на Закарпатті. Початкове навчання відбув у рідному селі, а в 1943 р. закінчив Торговельний ліцей у Мукачеві. За приналежність до ОУН мадяри арештували його. Пережив Юрій їхні знущання в тюрмі в Ковнеркоштиль у Мукачеві та в концтаборі Мотольо Ульгель.

Після приходу нового окупанта, большевиків, Юрій з товаришами чудом урятувався й через Прагу прибув до Німеччини. У Мюнхені закінчив Товговельну Школу в 1948 році.

Після приїзду до ЗСА поселився в Ню Йорку й у 1953 році одружився з Танею Хухра. Подружжя мало двоє дітей — Зіню й Марту.

Крім заробіткової праці, Юрій включився у суспільно-громадське життя, зокрема в Карпатському Союзі. Як член головної управи виконував функції касира Допомогового фонду ім. майора Івана Шпонтака, курінного командира УПА — Залізняка. Згаданий фонд приділив багато допомог потребуючим землякам та виплатив низку субвенцій на видання спогадів і праць із тематикою Карпатської України. Важливіші субвенції отримали: „Пластовий альманах" з нагоди 50-ліття Пласту на Закарпатті, проф Августин Штефан на книжку „За правду і волю", Степан Клочурак на книжку „До волі", д-р Юліян Химинець на „Спомини", д-р Вікетій Шандор на студію „Закарпаття" — історичноправний нарис від IX до початку XX століття", проф. Олександер Приходько на розвідку „Пробудилась Русь" та інші.

Покійний був людиною зрівноваженої, лагідної вдачі, любив допомогти в потребі, легко було з ним співпрацювати. Був частим відвідувачем українських імпрез та учасником зовнішніх виступів української громади в Ню Йорку.

Панахида відбулася у похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку 5-го червня. Моління відправив о. Лаврентій Лаврин юк, ЧСВВ. Прощальне слово виголосив голова Карпатського Союзу інженер-економіст Михайло Шпонтак, а від шкільних товаришів поп рощав Покійного Богдан Качор.

Після ранішніх молінь у похоронному заведенні, які 6-го червня відправив о. Лев Голдейл, ЧСВВ, перенесено труну до церкви св. Юра. Тут згаданий отець відслужив Літургію та сказав коротке слово потіхи.

Над могилою на кладовищі св. Андрія в Бавнд-Бруку моління відправив о. Голдейл, а прощальне слово сказав співв'язень покійного д-р Осип Данко.

Під час тризни присутні склали пожертви на видавничий фонд Карпатського Союзу.

Покійний був членом 47-го Відділу УНС.

В. Б.

„Чорний..."

(Закінчення зі стор. 2)

ралів, пішов „під стєнку" і дідо Альксніса. Бабка пропала на Сибірі. Батько Віктора засланий малим хлопцем на Сибір, працював там вуглекопом. Та Віктор не пішов слідами „зради" діда і батька. Виростав у Ризі, де закінчив військові інженерські студії, і на 41 році життя носить покищо тільки три зірки полковника авіяції... Та шлях перед ним відкритий.

Ситуація у СССР серйозна. Захід з Бушем і Колем заходяться рятувати „Горбі" і його візію, чи модель, Союзу. Врятують? Певності нема. Тож можна виключити, що вся маршальська і генеральська знать системи не стане на позір перед призначенням нею вождем-полковником? Партія призначила була Міхаїла Сергієвича на спасителя системи. Виходить, що завелась.

Російський народ у цілому, взявши до уваги досвід таких колоніяльних держав як Великобританія та Франція репрезентований нині Борисом Єльцином, мабуть, бажає врешті позбутись колоніяльного балясту. Стане тому на перешкоді зродження психозою холодної війни військово-мілітарний комплекс? Відіграє „Чорний Полковник" якусь ролю в крутежі совєтського політичного хаосу?

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

дорогої і незабутньої

ДРУЖИНИ

бл. п.

Олени Горбачевської

з дому Скоцень

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

7-го липня 1991 року

в Гемтремку, Миш., в церкві Непорочного Зачаття та

у Філядельфії, Па., у церкві св. Архистратига Михаїла з ПАНАХИДОЮ

і церкві св. Миколая.

Про молитви за спокій душі покійної просить рідних, приятелів і знайомих:

муж — РОМАН
син — ЯРЕМА

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 23-го червня 1991 р. відійшов у Вічність на 70-му році життя

наш найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.

ВАСИЛЬ КЕНДУС

ПАНАХИДА — у вівторок, 25-го червня 1991 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — у середу, 26-го червня о год. 10-ій ранку в церкві св. Юра, а опісля на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

У глибокому смутку:

дружина — АНАСТАЗІЯ
доньки — ЛЮБА і ДАРІЯ
син — РОМАН з дружиною СЕНДІ
внук — АЛЕКСАНДЕР

З волі Всевишнього 18-го березня 1991 р. відійшов у вічність на 97-му році життя

наш найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

ПЕТРО МУРІЙ

родом з Тернополя.

Покійний був учасником Української Галицької Армії.

ПОХОРОН відбувся в Монтреалі, Канада, з церкви св. Арх. Михаїла, на цвинтар Нотр Дам де Неж.

У глибокому смутку:

дружина — СТЕФАНІЯ
доньки —
МАРІЯ КОБИЛЯНСЬКА з мужем ЗЕНОНОМ
ОЛЕКСАНДРА ВАҐНЕР з мужем ЮЛІЯНОМ
ГАЛИНА КРУЧОВА з мужем ЛЮБОМИРОМ
син — ОМЕЛЯН з дружиною ДАРІЄЮ
внуки —
МАРТА ДОШИН з мужем ЗЕНОНОМ
ІРЕНА ВАҐНЕР
ОРЕСТ КОБИЛЯНСЬКИЙ
ОРЕСТ ВАҐНЕР
РОМАН МУРІЙ з дружиною БОГДАННОЮ
КАЛИНА КРУЧОВА
ДАРІЯНА КРУЧОВА
правнук — ОРЕСТ ДОЩИН
сестрінки —
СТЕПАН КРАВЧЕНЮК з дружиною ДАРІЄЮ та дітьми
ОСИП КРАВЧЕНЮК з дружиною ОКСАНОЮ та дітьми
МАРКІЯН СТАСЮК з дружиною ЛІДІЄЮ та дітьми
ЕМАНУЇЛ СТАСЮК з дружиною МАРТОЮ та дітьми
кузин - ЯРОСЛАВ ЛИТВИН з дружиною ГАЛИНОЮ та сином
ближча і дальша родина в Україні, Канаді й Америці

ПОДЯКА

Складаємо щиро-сердечну подяку всечеснішин о. митратові Ярославові Ґаймановичеві, о. деканові Іванові Гаврилюкові, за відправлення Панахид, нашому парохові церкви св. Михаїла, всеч. о. Іванові Чировському за завершення обрядів у похоронному заведенні, Парастасу у церкві, за теплі і ласкаві слова співчуття та похоронні відправи на цвинтарі.

Наша ґлибока подяка родині, приятелям та знайомим, що прийшли віддати останню прислугу покійному.

Сердечна подяка усім тим, що прислали квіти, висловили співчуття телефонічно чи листовно, та всім, які причинилися до поминальної тризни.

Спасибі за пожертви на Служби Божі, на Петріярхат та добродійні цілі.

Хай Всевишній у своїй благодаті нагородить вас щедрими ласками.

На СЛУЖБИ БОЖІ: О. Бойчук, Т. Андрусів, Р. Космина, М. Ваґнер, З. Товпаш, А. Дацик, М. Фіґлевич, Л. Батюк, Я. Римар, Е. Стасюк, С. Біянкіні.

На ПАТРІЯРШИЙ ФОНД СВ. СОФІЇ: М. Стасюк $50, Е. Стасюк $75.

На КВІТИ: Ю. Ваґнер, С. Кравченюк, О. Аксюк, Б. Ваґнер, В. Колинич, І. Юрчук, В. Папасодоро, La Graphiteque, Les Aciers Canam, Canam Hambro.

Замість квітів на могилу покійного — на „ПОМІЧ УКРАЇНІ '91", зложили: І. Давидович $30, М. Лепецький $20, П. Керик $10, М. Пилат $20, Ю. Ваґнер $20, М. Кузик $10, Г. Романишин $10, М. Бачинський $10, В. Хомяк $10, Б. Ковалюк $20, С. Іваницький $10, Р. Бойко $25, В. Хоменко $10, О. Юрчишин $10, Ю. Глуховецький $20, В. Блищак $20, І. Келебай $20, М. Заяць $20, Я. Лесюк $10, В. Дикий $10, М. Андрухів $10, Я. Шкляр $10, родина Давидович $20, О. Ваґнер $50, Б. Бойко $10, І. Ватаманюк $20, Я. Келебай $20, Б. Маців $20, С. Кравченюк $100, Е. Чубатий $20, О. Аксюк $10, О. Кручова $40, Л. Кручович $40, О. Ваґнер $60, І. Ваґнер $20, Л. Брикович $20, Б. Ваґнер $15, Я. Юрчук $25, І. Юрчук $25, родина Кобилянські $50, М. Бушар $20, М. Дажене $25, О. Мурій $50, Д. Заяць $50, І. Чверенко $10, І. Блищак $20.

В сороковий день, на „ФІЛІЮ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ В ГАМІЛЬТОНІ" зложили (в Гамільтоні): М. Плавюк $25, Ю. Маґур $25, В. Сенко $20, А. Козак $25, Р. Гнатишак $25, Т. Ружицький $25, І. Бойко $10, К. Когут $10, працівники "Bingo" **БУК $50.**

На „ДІМ ОПІКИ" в Торонто: Л. Харак $50.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

„Браво..."

(Закінчення зі стор. 1)

Шевченка з Детройту (США) перше, майже через 50 років повернулася на землю, де вона народилася і розпочала творчий шлях. А було це в 1918 році, коли Україна здобула незалежність і наш героїчний, багатостраждальний, волелюбний, працьовитий і талановитий народ відбудовував свою економіку, відроджував народне і професійне хорове та музичне товариство. Саме в цьому році була створена в Києві і перша Капела бандуристів, організатором і художнім керівником якої став видатний бандурист Василь Ємець". А далі бачимо ще одну світлину, а це як маленька киянка передає китицю квітів В. Колеснико ві.

Опісля автор цього репортажу в хронологічному порядку і дуже обширно накреслює створення Капелі бандуристів, її многостраждальний шлях під час двох окупацій — большевицької і німецької, говорить про її мистецьких керівників і диригентів та її приїзд до ЗСА, турне, виступи і їхній репертуар. „І ось нині, як пишеться в гастрольному буклеті, Українська капела бандуристів імені Тараса Шевченка, ніби Гомерівський Одіссей, нарешті повертається на Ітаку — свою рідну Україну", — стверджує М. Головащенко. А тоді пише він про багату програму Капелі — „її талановитого і вдумливого хормайстра" та й що дириґента й співаків — „єднають якісь невидимі флюїди, що дозволяють сприймати і глибше відчува ти найтонші порухи душі"... А потім крім різних незвичайних похвал Капелі М. Головащенко констатує, що якщо зважити, що „учасники колективу — аматори, а не професіонали, — то можна лише дивуватися майстерності їхнього співу та гри, виконавські вправності взагалі". Та, либонь, найбільша похвала кореспондента виявляється у цих словах, коли він каже, що коли порівняти „Українську аматорську капелу з США з нашою професіональною Державною заслуженою капелою бандуристів УРСР, то порівняння, на жаль, не на користь останньої". А коли він пише про програму, то вистачить цих його кілька слів: „У цих творах якнайповніше проявилися і український національний дух і справжній професіоналізм їх автора, а також віртуозність гри бандуристів та співу Капели, а їх виконання викликало незабутнє враження. Не перестаєш дивуватися, що всі 73 роки ці музичні шедеври у нас були під сімома замками, під суворою забороною, бо ні їх зміст, ні яскраво виражений національний характер не вкладався в рамки сталінсько-брежнєвської ідеології".

Ще довгий шлях стелиться бандуристам, бо вони мають виступати у Каневі, Харкові, Полтаві, Донецьку, Запоріжжі, Дніпропетровську, Кривому Розі, Вінниці, Чернівцях, Івано — Франківську, Тернополі і Львові.

Кінчає репортаж М. Головащенко сердечним: „Щасливої вам дороги, великих успіхів і високих творчих злетів, дорогі земляки!"

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ Л. М. КРАВЧУКУ

Шановний Леоніде Макаровичу!

Громадськість стурбована долею унікальної збірки давньоукраїнського мистецтва з колекції Національного Музею у Львові. Ще 1968 року керівництво облвиконкому визнавало, що збірка старовинного українського живопису і різьбярства зберігається в дуже несприятливих умовах — в колишньому Вірменському соборі, де стіни будинку уражені грибком, тут підвищена вологість, відсутнє опалення тощо.

За чотири десятиліття, до 1990 року, не вжито дійових заходів для врятування збірки. Все зводилося до бюрократичного листування тодішнього партійно-совєтського керівництва області та інших інстанцій, велися балачки про наші приміщення для музею, але на весь повоєнний час не зроблено нічого серйозного для збереження унікальної збірки мистецтва.

Демократична влада в особі Львівських Міської і Обласної Рад народних депутатів відповідально поставилася до збереження національних скарбів. Зважаючи на економічне становище і ситуацію з музейними приміщеннями, єдиний вихід — колекцію з Вірменського собору розмістити в будинку суспільно-політичного і культурного центру ім. В. І. Леніна. Дане приміщення збудовано на початку XX століття спеціально для художньо-промислового музею, який діяв до виселення його у 1949 році, коли Львівський облвиконком та обком КПУ прийняли рішення про розміщення тут філіалу музею В. І. Леніна.

Після перетворення філіалу цього музею в суспільно-політичний і культурний центр ім. В. І. Леніна його „власники" безсоромно використовують будинок у комерційних цілях — передають в оренду різним організаціям, зокрема зарубіжним, діяльність яких далека від музейного призначення.

Дбаючи про забезпечення мистецьких цінностей, 28-го лютого 1991 року виконком Львівської Обласної Ради ухвалив скасувати рішення з 5-го вересня 1949 року, згідно з яким приміщення художньо-промислового музею передавалося під філію музею В. І. Леніна.

Залишилося сказати слово обкому КПУ. Однак він вирішив „не поступатися принципами" і очікуваного кроку в інтересах української (і світової) культури, а також власного народу не зробив. Навпаки, затіяв арбітражну тяганину. У партійних газетах з'явилося повідомлення, що рішенням Державного Арбітражу Української ССР від 10-го квітня ц.р. будинок суспільно-політичного і культурного центру ім. В. І. Леніна залишено за обкомом партії. Це викликало справедливе обурення громадськості, оскільки обком КПУ не має жодних правових підстав на володіння будинком. Тим часом шедеври національного мистецтва нівечаться, тритисячна вірменська громада Львова вимагає повернення Вірменського собору для задоволення релігійних потреб її віруючих.

Шановний Леоніде Макаровичу!

Представники громадськості Львівщини звертаються до вас, голови Верховної Ради України, з проханням негайно посприяти позитивному вирішенню питання передачі будинку суспільно-політичного і культурного центру ім. В. І. Леніна Національному Музею у Львові для створення Музею Давньоукраїнського Мистецтва. Врятування всесвітньовідомої колекції — безцінної святині нашої — є священним обов'язком кожного патріота України, реальним внеском у справу духового відродження українського народу.

Михайло Голубець, академік АН УССР, народний депутат України, голова організації ДемПУ; **Роман Іваничук**, письменник, народний депутат України, голова Львівської організації Товариства Української Мови ім. Т. Шевченка „Просвіта", лавреат державної премії України ім. Т. Шевченка; **Роман Федорів**, письменник, народний депутат СССР, головний редактор журналу „Дзвін"; **Віра Вартанова**, голова Львівського вірменського культурно-просвітницького товариства „Ахпюр"; **Ірина Калинець**, народний депутат України, начальник Управління Народної Освіти Львівського облвиконкому; **Катерина Завадська**, народний депутат України; **Степан Павлюк**, народний депутат України, член комісії з питань освіти і науки Верховної Ради України; **Еммануїл Мисько**, народний художник України, лавреат державної премії України ім. Т. Шевченка, голова правління Львівського обласного відділення Українського фонду культури, ректор Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва; **Роман Лубківський**, письменник, народний депутат України, голова ради правління Львівської обласної організації Спілки Письменників України; **Ігор Юхновський**, академік АН УССР, голова Західного наукового центру, народний депутат України, голова народної Ради; **Іван Вакарчук**, народний депутат СССР, голова Львівського обласного Комітету Захисту Миру, ректор Львівського державного університету ім. І. Франка; **Михайло Батіг**, народний депутат України, редактор газети „Молода Галичина"; **Михайло Косів**, письменник, народний депутат України, заступник голови Львівського облвиконкому; **Андрій Бокотей**, художник, заслужений діяч мистецтва України, голова правління Львівської обласної організації Спілки Художників України; **Олег Гринів**, начальник Управління Культури Львівського облвиконкому; **Олег Романів**, член кореспондент АН УССР, голова Наукового товариства ім. Т. Шевченка; **Олександр Лізен**, голова ради Товариства єврейської культури ім. Шолом-Алейхема; **Людомир Сеник**, голова Львівської крайової організації Народного руху України; **Станіслав Черкас**, голова Польського культурного товариства Львівщини; **Мирон Кипріян**, народний художник України, лавреат державної премії України ім. Т. Шевченка, головний художник театру ім. М. Заньковецької; **Богдан Якимович**, голова правління Львівського відділення Товариства „Україна"; **Андрій Новаківський**, директор Науково-Мистецької Фундації Митрополита Андрея Шептицького — Національного Музею у Львові; **Микола Сергеєв**, голова Російського культурного товариства ім. академіка А. Сахарова; **Ярослав Ісаєвич**, член-кореспондент АН УССР, директор Інституту Суспільних Наук АН УССР, заступник голови Західного наукового центру АН УССР.

Школа Українознавства і Товариство „Рідна Школа" у Клівленді — Пармі вшанували програмою ювілей 120-ліття від дня народження найбільшої поетеси України — Лесі Українки, 2-го червня 1991 р. в залі Свято-Покровського Парафіяльного Осередку у Пармі. Моттом програми була поема Лесі Українки:

„Коли б кайданів брязкіт
між ударить
Перуном в тії заспані
серця,
Спокійні чола соромом
захмарить
і нагадать усім, що зброя
жде борця!"

Імпреза складалася з кількох частин. Молитовну частину провадив отець Михайло Богдан Крупка. В короткому слові він підкреслив значення батьківського виховання дітей в релігійно-патріотичному дусі.

Директор „Рідної Школи" д-р Віролав Кость привітав присутніх: молодь, родичів та публіку. Опісля учительки роздавали дітям свідоцтва та відзначення. В цьому шкільному році навчалося 144 дітей. Учителів було 12, в тому числі 7 новоприбулих з України. „Рідна Школа" ділиться на нижчу і вищу ступені, починаючи від 7 до 11 кляси. У вищих клясах відбувається підготовка до матури. Лекції українознавства проводяться з п'яти засадничих предметів. Наука в Рідній Школі" відбувається в суботу в першій половині дня. Д-р Кость, директор школи і пані Софія Бура, заступниця директора, докладають всіх старань, аби рівень науки піднести і дітей зацікавити. В тій цілі засновано бібліотеку, діти мають мож

„Рідна Школа" у Клівленді — Пармі в поклоні Лесі Українці

ливість бачити відповідні фільми. 4 рази в році відбуваються шкільні радіопередачі у виконанні самих дітей. Директор Української радіо-програми Степан Зорій розуміє вагу таких передач і радіє дитячим успіхам. Є і інші змодернізування в науці „Рідної Школи". Со-

Леся (Соня Капустянська) розмовляє з Тисячолітнім Дубом (Михась Ковальчук), поруч — Зозуля (Оленка Гудз);

Кінцева сцена вистави.

Фото Олександера Стасюка

дарувати чобітки своїм подругам. Друга дія більше алегорична. Символічні постаті Дуба, Зозулі, Тернини і Зірки відкривають перед Лесею її вищий життєвий шлях, який веде через страждання до слави, до зір. „Per aspera ad astra". Леся опирається спочатку тернистому вінкові на її голові. В діялогах тисячолітнього Дуба, ролю якого грав талановитий Михась Ковальчик і Лесі вплетено великі думки Божої і людської правди. Крім вже згаданої Соні Капустянської у ролі юної Лесі, виступали ще Андрій Самійленко у ролі Петруся, Адам Годованець у ролі Миколки, Христя Дрозд у ролі Ганусі і Леся Кулик у ролі Марійки. Символічні постаті у другій дії, крім Михася Ковальчика у ролі Дуба, зображали Орися Кулик — Тернина, Оленка Гудз Зозуля і Романя Кулик — Зірка. Всі виконавці дуже добре вивчили свої ролі і гарно вив'язалися зі свого завдання. Лариса Вирста зображала постать Лесі Українки на п'єдеста-

лі. „Пролог і Епілог" до п'єси був складений Софією Бурою із уривків поеми Любові Забашти „Донька Прометея", читали Наталя Баслядинська, Мішель Бицко, Міця Захарій, Галя Мудра, Таня Мудра і Ліда Полтайко.

Дуже гарно виглядав похід цих дівчат зі смолоскипами почерез залю до символічного п'єдесталу Лесі Українки. Належиться велике признання промоторам і провідницям цієї вистави: Софії Бурі, Христі Сивій-Грабше, та Олі Джуман-Кость за музичну обробку пісень і фортепяновий акомпанимент. Пісні до слів Лесі Українки виконували учні молодших кляс „Рідної Школи" під проводом учительок Орисі Цибик, Олі Горкавчук, Дарії Крамарчук, Люби Рожі, Оксани Баслядинської, Ліди Жакунець і Марії Криси. Проєкти строїв виготовила Люба Дмитрик-Гуда, а декорації — пані Горошко і Горкавчук. Про світляні ефекти подбали інж. Евген Палка і Люба Рожа. Під овації публіки появилися на сцені керівники та діти — виконавці цієї незабутньої імпрези. Софія Бура попросила на сцену авторку цієї п'єси Мирославу Ласовську-Крук, яка зі своїм чоловіком д-ром Круком завітала з нагоди імпрези з Детройту. Ласовська-Крук, глибоко зворушена, дякувала дітям за їх гру, співи, а спеціально Соні Капустянській — за виконання ролі Лесі Українки.

Гимном „Ще не вмерла Україна..." закінчено цей рідкісний дитячий виступ. Опісля учительки та родичі дітей вгощали присутню публіку смачною перекускою. Треба ще згадати, що з цієї нагоди було видано змістовну і естетичну програму.

фія Бура опановує найкращі методи виховання нашої молоді. Її вміння і енергії вистачає і на мистецтво слова, і на графіку, і на шкільну газету, і на драматичний гурток.

Шкільним дорадником „Рідної Школи" є д-р Степан Воляник, довголітній учитель і директор „Рідної Школи" та знаний громадський діяч.

В другій частині імпрези поставлено п'єсу з юних років Лесі Українки: „Віщування старого дуба" — пера письменниці, мисткині Мирослави Ласовської-Крук — у виконанні учнів „Рідної Школи". Ласовська-Крук за цю п'єсу була нагороджена Літературною Премією Конкурсу ім. Івана Франка в Чикаго, в 1974 році. Гарне вступне слово до вистави виголосила учениця випускної 11 кляси Ліда Кость. Треба з приємністю відзначити, що виступ маленьких аматорів сцени був дуже успішним. Гра, рухи, дикція, інтонація і міміка дітей були направду на високому мистецькому рівні. Сольові і групові співи звучали чисто і приємно. Ролю Лесі Українки виконувала Соня Капустянська. В її талановитій грі вживалася правдива дитяча постать Лесі. Леся Українка була змалку дуже ніжною, але мала сильну волю і стійкий, твердий характер. Всупереч страждання, від невиліковної недуги Леся була надзвичайно боєвою і динамічною. В своїх поемах вона закликає боротись до кінця, без вагань. „Вставай, хто живий!" Вона обурювалась на рабське квиління і нарікання на гірку долю.

Дія п'єси „Віщування старого дуба" відбувається в 1880-их роках, після скасування панщини. В першій дії рефрени в співах і діялогах відносяться до крайніх матеріяльних недостатків, як: „Чобітки не мої, але пана". Сердечна Леся хоче

З КІНЦЕМ ЧЕРВНЯ в ЗСА починається вакаційний сезон, коли то сотні тисяч громадян впродовж 10-ти тижнів до Дня праці витрачають міл. дол. на різного роду транспортацію, готелі та ресторани. Одначе, як твердять знавці вакаційної індустрії цьогорічні вакації не заповідаються такими велелюдними, як попередні незважаючи на те, що летунські лінії та готелі пропонують дуже доступні ціни. Аналітики твердять, що громадяни ЗСА починають з тяжким трудом випливати на поверхню з-під економічного занепаду, тому не є спроможними на екзотичні вакації в далеких краях. Більшість старається відбути вакації в ЗСА і то якнайблище, щоби не витрачати зайвих грошей на подорож. Дуже популярними стають вакації під шатрами в громадських заповідниках країни.

ЦЬОГОРІЧНІ ВИПУСКНИКИ середніх шкіл дуже турбуються економікою країни та її впливом на їхню будучність. Виглядає, що їхні побоювання мають на це підстави, бо згідно з твердженнями знавців економіки та ринку праці, то цьогорічні випускники потрапили на дуже погану економічну ситуацію, якої не було за останніх 25 років. Здаючи собі з того справу випускники середніх шкіл намагаються вступати на навчання до університетів, але й тут зустрічаються з проблемами на котрі найбільший вплив має економічна ситуація країни, брак фондів на допомогу вищих студій. Отже цілком правильно говорять батьки випускників, що їхня надія на вміння цих молодих людей виплисти на чисті води.

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий..."
— Лорд Томас Деннінг
2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потонтано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками".
Професор Віллєм Вагенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана: Наукова праця з легальної психології", Вид. Гарвардського Університету.
3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного".
— Патрик Бюкенан.
4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янюка і поведінку Відділу спеціяльних інвестиґацій (OSI) в нашій країні".
— Конґресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо), „Конгресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.
5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса".
— Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивугідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на:

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

НАЧАЛЬНИК УПРАВЛІННЯ інформації міністерства закордонних справ Совєтського Союзу Віталій Чуркін заявив, що зустріч президентів Буша і Горбачова може відбутися в кінці липня — ще до того, як будуть врегульовані всі суперечки в договорі про скорочення стратегічних наступальних озроєнь. ЗСА і СССР все ще розходяться у поглядах на процес взаємної передачі інформації під час випробування ракет, а також на методу підрахунку ядерних боєголовок.

Протестують...

(Закінчення зі стор. 1)

тупили народний депутат України Арсен Зінченко, голова УРП Вінницької обласної організації Василь Підпригорщук, голова Вінницької обласної організації УРП Володимир Заровчук, голова Вінницької крайової організації НРУ Степан Вовк. Промовці закликали населення вимагати від голови Верховної Ради Леоніда Кравчука негайно припинити переговори з центром про укладення союзного договору, доки не буде втілена в життя Декларація про державний суверенітет України.

Про недопустимість союзного договору вирішили також учасники мітингу у Чернігові, де 23-го червня зібралося понад 1,000 людей. Провів мітинг юрист, член УРП Анатолій Пономаренко. Виступили голова крайової організації Руху Валерій Сарана, відповідальний секретар чернігівського Руху Михайло Данилюк, заступник голови ТУМ Володимир Ступак та інші.

В Одесі на центральній вулиці Дерибасівській 23-го червня також відбувся мітинг протесту проти підписання союзного договору. Мітинг організований УРП та бльоком Демократична Одеса. Серед промовців були: від одеського Руху Віктор Цимбалюк, голова одеської обласної організації УРП Валерій Меанчинський, голова одеської ПДВУ Валентин Скрипник та інші. У резолюції мітингу є такі вимоги: прийняти закон про громадянство України, розпустити Верховну Раду УССР, провести деполітизацію КГБ, МВС і армії та інші вимоги. Ухвалено також тексти телеграм до кримських татар, де їх вітають з відкриттям першого з'їзду кримських татар, та до ВР Молдови вітання з нагоди річниці проголошення незалежности республіки. У Криму також 23-го червня пройшли акції протесту проти підписання союзного договору, організовані УРП та Рухом Криму.

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

більшовицьких концтаборах"; Вадим Паньківський — „Правничі засоби репресивних режимів у Україні"; Орися Матешук — „Мужність українських жінок-політв'язнів"; Василь Лісовий — „Реабілітація: моральні і правові аспекти"; Левко Лук'яненко — „Участь репресованих у сучасній боротьбі за незалежність України: форми і методи".

Були відіслані делегації для покладання квітів на могили Василя Стуса, Олекси Тихого, Юрія Литвина, Оксани Мешко, до пам'ятника Тарасові Шевченкові, до Жовтневого палацу, де у 30-ті роки містилася катівня НКВД і на місце масових розстрілів у Бабиному Яру та селищі Биківня.

Серед учасників та гостей, репресовані 20-90-их років, в'язні польських, німецьких та совєтських концтаборів, члени ОУН, вояки УПА та інші. Делегати репрезентують всі регіони України, а також ЗСА, Канаду, Британію, Німеччину, Ізраїль, Естонію, Вірменію, Литву, Латвію, Польщу, Білорусію...

В обговоренні доповідей, під час дискусії, виступили учасники збройної боротьби за незалежність України, організатори та учасники повстань у сталінських концтаборах 40-50-их років, учасники правозахисного руху 80-90-их років.

Конгрес, на думку його учасників, відіграє важливу ролю у процесі виявлення історичної істини щодо ОУН, УПА, взагалі — щодо змагань українського народу за волю і незалежність, щодо цілого українського національно-визвольного руху.

Ухвалено низку резолюцій та звернень, зокрема звернення до українського народу, до всіх, хто зазнав переслідувань за обстоювання прав людини і прав народів, звернення до ієрархів усіх конфесій на Україні. Ухвалено заяву, яку відіслано прем'єр-міністрові СССР В.С. Павлову, у якій вимагається передати Всеукраїнському Товариству репресованих копії справ репресованих громадян України, котрі знаходяться у архівах КГБ, та матеріяли інтелектуальної творчості і духовної культури (записи, щоденники, художні та філософські твори тощо), котрі конфісковано під час арештів та депортацій громадян України.

Конгрес організовано за участю Світової ліги українських політв'язнів (Вінніпеґ Канада) та Спілки політв'язнів України.